

גליון הודשי בעניני שמירת הלשון ומידות בין אדם לחבירו מאריבים ששלים

עלון מס' 210 | שבט תשפ"ג
♦ **היים ביד הלשון** ♦

יו"ל לעידוד משתפתי 'סמא דחיי' בהיכלי הישיבות והכוללים

שאלה אקטואלית מהנלמד בחודש זה בלימוד היומי בספר חפץ חיים

שאלת שלום

תשובות ניתן לענות ב:

טלמסר: 02-5379111 | פקס: 02-6506107 | דוא"ל: m025379111@gmail.com

התזמורת השמיעה שיר רקע נעים, והמסובים בחתונה הגדולה של בנו של ראש הישיבה היטיבו ליבם בסעודה הדשנה שנערכה באחד האולמות המפוארים. גם מוישי, חבר טוב של החתן שהוזמן כבר לחופה, ישב ליד אחד השולחנות כשסביבו בחורים נוספים. אך לפתע החלה השיחה לגלוש לכיוון לשון הרע, והושמעו שמות מפורשים לגנאי. מוישי לא ידע את נפשו; הוא מקפיד יום יום ללמוד שתי הלכות, וידוע הוא היטב שעליו לברוח מכאן... בעודו חושב איך יעשה זאת, מתקרב לשולחן יוסי ומחפש מקום ישיבה. מוישי שמוח על ההזדמנות ומתרוכז במהירות, מסמן ליוסי הנה, יש לך מקום ישיבה. אך ליבו נוקפו, אולי עבר על "לפני עיורר" בהכשילו את יוסי? מה באמת הדין?

תשובות נכונות עם מקורות שיגיעו למערכת עד ר"ח אדר יכנסו להגרלה על ש"ס בלכתך בדרך

דבר השלום

הזמן: לפני כ-1800 שנה. המקום: העיירות הסמוכות לציפורי.

האמורא הקדוש רבי ינאי, תלמידו של רבנו הקדוש, יושב עם תלמידיו, ולפתע קול חוזר ונשנה מפר את שלוות תושבי העיר. רוכל עומד ומכריז על מרכולתו בקול, אך בעוד ששאר הרוכלים מוכרים תכשיטים ומיני בשמים, והעוברים ושבים כבר רגילים לשיחם ולשיגם, רוכל זה מציע מוצר חיוני שונה, וכך חוזר הוא פעם אחר פעם: "מאן בעי חיי?" "מאן בעי חיי?" מובן שסקרנות כולם התעוררה למשמע ההכרזה הנדירה, ורבים התאספו סביב דוכנו המאוחר כדי להבין כמה מדובר ולתהות על המחיר; וכי מי אינו רוצה חיים?! אף רבי ינאי התפעל מהיצירתיות של הרוכל המזכיר מקרא פשוט: "מי האיש החפץ חיים - נצור לשונך מרע".

הזמן: לפני 150 שנה. המקום: העיירה ראדין

בשנת התרל"ג ספר יוצא בעילום שם, מחברו אברך צעיר אשר מכתת רגליו ונוסע עם ערימת ספריו מעיר לעיר. מקום מגוריו בראדין, עיירה שקטה, אך הוא בהר לגור בה באשר קרובה היא לתחנת הרכבת המרכזית שבה עוברות רכבות לכל רחבי המדינה, וכך יוכל להגיע עם ספרו לכל פינה (עדות אחד מזקני ראדין). עובר הוא מעיירה לעיירה ומפיץ את ספרו "חפץ חיים". בכל מקום אשר אליו הוא מגיע, פונה הוא אל היהודים בשאלה: "האם חפצי חיים אתם?" ומי אינו רוצה חיים?

הזמן: לפני כ-60 שנה. המקום: מנצ'סטר, אנגליה

לוח חדש מפציע לאור העולם; לוח יומי ללימוד שתי הלכות בספר חפץ חיים. יהודים שומעים את זעקתו של ראש הישיבה, מורנו הגרי"ז סגל המייסד, אשר כל ימיו הזהיר ועורר בעניין זה, כשהוא פונה אליהם ואומר: "אין משפחה בעולם שלומדים לפי הסדר של שתי הלכות ביום שלא ראו איזו שהיא ישועה בענייניהם", ו"מי שלומד או מפיץ, או מסייע בהפצת שמירת הלשון, החפץ חיים יהיה מליץ יושר בעבורו; זו אינה ברכה, זו עובדה".

הזמן: לפני כ-20 שנה. המקום: דירה קטנה בירושלים

ארגון חדש קם, קוראים לו 'משמרת השלום'; ארגון הפועל למען שמירת הלשון. מחזקים ומעודדים את לימוד הלכות שמירת הלשון לפי הסדר של שתי הלכות בכל יום. גם כנסים נערכים מפעם לפעם, ותוכניות ילדים לחיזוק שמירת הלשון. מחודש לחודש ומשנה לשנה הארגון צובר תאוצה. מאות אלפים בעולם כולו מתחזקים, מבינים ושומעים את קריאת העומק של הלב היהודי: מי רוצה חיים? חיים יהודיים! חיים אמיתיים! חיים נצחיים! חיים של השראת השכינה! וכי מי אינו רוצה חיים!?

הזמן: הרגע. המקום: אשר אתה עומד עליו

אם גיליון זה הזדמן לידיך, זו קריאת הצלה בעבורך. ודאי חפץ חיים הינך; חיים שכוללים הכול: בריאות, פרנסה, שלום. זה לא מסובך, זה לא מורכב; שתי הלכות ביום, יום יום, כי אתה בוודאי רוצה חיים! התקשר עכשיו והתחבר לפרויקט סמא דחיי, החיים הטובים לפניך! הכול כלול! לחיים!

שימו לב! תוכנית חדשה ומאתגרת לבחורי הישיבות והשתתפות בתוכנית זו מחייבת רישום מחדש

פרוטה לפרוטה לחשבון גדול

זוכים
אדם מסיים את העד ואמרו מסלמים

אזורים
העד שקבעתם כפי למוסון

נבחנים
אחד לחודש על הלימוד החדש

לומדים
סידור יום 2 הלכות בספר חפץ חיים

מחליטים
עד תעון למצב שכל בחור הישיבה רוצה

התוכנית המהפכנית לעידוד לימוד שמירת הלשון בהיכלי הישיבות בארץ הקודש:

להצטרפות לתוכנית חיינו:

02-5379111

חיים חדשים

רגעים בבית הכנסת. הנשמה המשיכה להתקרב אל להבת האור, אולם לפתע נעצרה, הזי הדברים שנאמרו לזכותי בבית הכנסת הפריעו לה להמשיך ולנסוק.

"ארבעים שנה הוא לא הפסיד שיעור אחד בבית הכנסת", חזרו מלאכים צחורי כנף על מילותיו של הרב, מנסים לעצור את הנשמה ממעופה המהיר. אולם הכוח שהגיע אותה היה חזק ועצום מהם. "ארבעים שנה הוא לא הפסיד תפילה אחת", המשיכו המלאכים לחזור על דברי הזכות שנאמרו בבית הכנסת, מתאמצים להאט את נסיקתה של הנשמה, אך היא המשיכה לעלות, המשיכה לדהור אל מקור האור הנשגב שקרן מלמעלה. אכן, זכויות עצומות, זכויות שעתידיים לקבל עליהן שטר עצום בגן עדן, אבל לא היה בכוחן להחזיר אותי אל החיים.

פתאום נרעדו אמות הסיפים, ואני שמעתי את קולו של השכן שלי: "אני יכול להעיד עליו, שמעולם לא דיבר מילה אחת של גנאי על שום אדם שבעולם", הדהדו המילים בעוצמה, "מהפה שלו לא יצא דיבור של לשון הרע!"

רעש נורא נשמע בבית דין של מעלה. מלאכים שחורים ולבנים החלו מתרוצצים כה וכה, הספקתי לשלוח מבט נוסף אל האור העילאי, ופתאום... חשתי חבטה אדירה, והרגשתי שהנשמה שלי צוללת בבת אחת. צוללת למטה, למטה...

זו הייתה שעת ערב במחלקה. ליד מיטתי ישב הנכד הבכור שלי עם הגמרא, שזור מנגינה בין מילות הלימוד. מאז ומתמיד הייתי מתענג לשמוע את קול לימודו ולשוחח איתו על הסוגיות הנלמדות בישיבה, וגם עכשיו, בהיותי מונשם ומחוסר הכרה, התענגה הנשמה שלי ורוותה נחת. היא התאמצה בכל כוחה להקשיב, להמשיך לשמוע את המילים הקדושות, להיאחז בחוזקה בפעילות החיים האחרונות של הלב אשר עדיין פעם חלושות בתוך הגוף המיוסר...

פתאום נרעד לו דף הגמרא, מכשירים החלו לצפצף, מד לחץ הדם נע כמטוטלת, והנכד המבועת התאמץ לאחוז במוטות המיטה כדי לייצב את גופו המסוחרר. משהו זע מתחת לסדין הצחור שהיה פרוס על המיטה שלי. תנועה אמינית וברורה של הגוף, שכבר מוטל ימים כמאובן ללא הכרה...

בת אחת פרצה סערה במחלקה. רופאים בכירים הוזנקו במערכת הכריזה, בני משפחה נדהמים הוזעקו לחוות את הרגע הנשגב. לחץ הדם החל להתייצב, רמת החמצן התקרבה לנורמה, ואני פקחתי במאמץ רב את העיניים, מבוהל מבליל הקולות, מנסה להבין מה מתרחש.

ההשתקמות המהירה והחלמה המלאה שהגיעה בעקבותיה ניסיות לחלוטין. הן הדהימו אף את האופטימיים שבין הרופאים. למרבה הפלא, זכרתי בבהירות מופלאה את החיזיון המופלא שזכיתי לראות, ממתין בקוצר רוח לרגע שבו תוסר מעל פניי מסכת החמצן, ואוכל לדבר ולספר על האור העוצמתי שאליו דהרה הנשמה שלי, על המלאכים צחורי הכנף, ועל הזכויות על שמירת הלשון שהכריעו לבסוף את הכף והעניקו לי את חיי במתנה.

בתוך מספר ימים התנתקתי מהמכשירים, כאשר מערכת הגוף חוזרת לתפקד כאילו לא היו זה עתה על סף קריסה מוחלטת. בני משפחתי שהתאמצו כל העת להסתיר ממני את המצב הקריטי שבו הייתי, נדהמו לשמוע שאני יודע, ששמעתי וגם ראיתי בהיותי מחוסר הכרה... על אף דרישתם הנחרצת של הרופאים להימנע ממאמץ ומהתרגשות, דיברתי וסיפרתי... חשתי שאני מוכרח לשתף את יקירי בחוויה רבת העוצמה שחוויתי, להעריך יחד איתם את מתנת החיים המחודשת שהוענקה לי, ולהדגיש בפניהם את עוצמת פירושו של הפסוק "מוות וחיים ביד הלשון".

תהלים, ודמעות נשפכו שם כמים. לאחר אמירת התהלים נשא הרב דברי חיזוק והתעוררות. הוא קרא לציבור המתפללים להרבות בזכויות ובלמוד תורה, וגם הזכיר את הזכויות שלי כדי לעורר עליי רחמי שמיים. "במשך ארבעים השנים האחרונות הוא השתתף בקביעות בשיעורי התורה שבבית הכנסת. התאמץ שלא להפסיד אף שיעור. גם אם קרה שהוא לא חש בטוב או אם היה לו אירוע משפחתי, על השיעור הוא לא ויתר בשום אופן..."

הידידים והשכנים שלי ישבו ומחו דמעות. עיני כולם נעוצות במקום שלי, שנותר לפתע מיותם... שקט שרר בהיכל בית הכנסת. לפתע קם אחד מוותיקי המתפללים ופנה אל הציבור בקול רועד: "אני רוצה להוסיף על דבריו של הרב", אמר, "שבמשך ארבעים השנים הללו הוא גם לא הפסיד אפילו תפילה אחת. בקיץ ובחורף, בשרב ובכפור, מעולם לא נפקד ממקומו בבית הכנסת, שלוש פעמים בכל יום..."

רחש קול של הסכמה חלף בין הספסלים. גל נוסף של מבטים אפופי כאב נשלח אל הכיסא הריק שלי. לפתע

רעש נורא נשמע בבית הדין של מעלה. מלאכים שחורים ולבנים החלו מתרוצצים כה וכה, הספקתי לשלוח מבט נוסף אל האור העילאי, ופתאום... חשתי חבטה אדירה, שלי צוללת בבת אחת. צוללת למטה, למטה...

קם אדם נוסף ואמר ברגש: "אני מכיר אותו היטב, מכיר מבית הכנסת וגם מהשכונה, אני יכול להעיד כי מעולם לא שמעתי ממנו מילה אחת של תרעומת או של גנאי על שום אדם בעולם! היו לנו קשרי ידידות טובים, שוחחנו בכל מיני הזדמנויות, מהפה שלו לא יצא מעולם דיבור של 'לשון הרע'!"

הרחש המהוסה החל להתגבר עכשיו, מהדהד בחלל בית הכנסת ספוג הדמעות. הוא פרש כנפיים נאצלות וצחורות, נוסק לו החוצה דרך חלונות הזכוכית המקומרים. הוא המשיך לרחף מעלה מעלה, מותני אחריו שובל מלא הוד, מנסר במשק כנפיו את חשכת הליל שעטפה את היקום, ונושא עליהן את הגדולה שבתקוותו.

פתאום התחילה הנשמה שלי לעלות. היא טסה כלפי מעלה, נמשכת לעבר אור עצום שיקד שם, אור שטרם ראיתי כמותו בימי חיי. האור העצום והמסנוור לא הפריע לי להמשיך לראות את מה שקורה למטה, במקום שממנו הגעתי. ראיתי איך הגוף שלי מונח במיטה, מוקף במכשירים ובצינורות. ראיתי גם את הכנסת לרפואתי שנערך באותם

סיפור אמיתי ומוסמך המתעד מוות קליני שעבר אדם בדורנו, ומלאך אותנו על כוחה העצום של שמירת הלשון. נערך על פי דבריו של רבה של רחובות הגר"ש קוק זצוק"ל, שנסתלק מעיניו בשנה האחרונה, כפי ששמע מבעל המעשה.

נשמה. כל זמן שהיא נמצאת בתוך הגוף, זורמים החיים כמימיו של נחל נובע, מפכים באפיק נהדר ומוקף צמחיה. אולם כשהיא עוזבת את הגוף, כשחזל מעיין המים לנבוע, מתייבש אפיקו של הנחל, קמלים הצמחים שעל שפת האפיק ונותרת רק פיסת אדמה שוממה.

יש והנשמה נפרדת מהגוף בפתאומיות; רגע אחד קודם עוד היה האדם במלוא כוחותיו, ופתאום התרחש האסון והנשמה שבה לה למקור מחצבתה. יש והיא מראה סימני פרידה ארוכים, שבהם מוטל החולה על ערש דווי, ורק לבסוף היא מסיימת את תפקידה ושבה לכור מחצבתה, עוזבת את הגוף הדווי והמיוסר.

יש מקרים נדירים שבהם הנשמה יוצאת ומרחפת, מתדפקת בבית דין של מעלה, עוברת דרך הפרוזדור הצר שאור גדול יורד בסופו - מה שנקרא בשפת הרופאים 'מוות קליני', ולבסוף נשאבת חזרה, נכנסת אל הגוף המתעורר לתחייה, ומזרימה מחדש את מעיין החיים באפיק שכבר כמעט התייבש.

כזה היה הסיפור שלי, שהתרחש פתאום, באמצע החיים. הייתי אדם בריא, ראש למשפחה מסועפת, ואף שילדי בגרו זה מכבר והקימו משפחות, עדיין הייתי צעיר מכדי לחשוב על יום המוות. כשהוא הגיע ודפק על חלונות ליבי, כבר הייתי במצב שאי אפשר לחשוב בו...

זה התחיל בדלקת קשה שתקפה אותי, דלקת שהכריחה אותי לעצור את מרוץ החיים ולהיכנס למיטה. תקופת מה הייתי מאושפז בבית חולים, ונראה היה שהטיפול האינטנסיבי שניתן לי מניב פירות והדלקת מתחילה להיעצר. הילדים המסורסים שלי, שהתחלפו ללא הרף ליד מיטתי וסעדו אותי בדאגה, החלו שוקלים אפשרות של שחרור מבית החולים, תוך מעקב רפואי והמשך טיפול בבית, כשלפתע החל המצב שלי להידרדר.

איבדתי את ההכרה.

שכבתי מספר ימים בטיפול נמרץ, כשמסביבי נערך הקרב הגדול על החיים. טובי הרופאים הוזעקו אל מיטתי, גדולי העסקנים הרפואיים התאמצו להגיש כל סיוע אפשרי. כיהודים מאמינים בני מאמינים, היודעים כי הרפואה השלמה היא ממי שמפתח החיים בידו, נישאו תפילות רבות לרפואתי ופרקי תהלים נאמרו בהיכלי תורה ובבתי כנסיות. שמי הזכר לכרכה אצל גדולי הדור. מנין מקרב בני המשפחה נאסף אצל הכותל המערבי בתפילה מיוחדת, וגם קברי צדיקים נפקדו כדי לעורר עליי רחמים.

לכל המערכת המסועפת הזו של ההשתדלויות לא הייתי מודע באותן שעות קריטיות. הייתי במצב של אובדן הכרה מוחלט, מחובר לאינספור מכשירים, והדלקת שבתוכי המשיכה להשתולל, מאיימת להביא את מערכות הגוף לידי קריסה. סופו של הקרב נראה היה קרוב מאוד, קרוב בטווח של ימים ספורים או אפילו של שעות... הרופאים לא היססו לומר לבני המשפחה את האמת הזו, כשהם מרימים ידהם בחוסר אונים ומודים כי אין בכוחה של הרפואה להועיל עוד, רק ריבונו של העולם יכול להושיע.

באותו יום נערך לרפואתי כנס התעוררות בבית הכנסת שלנו. רב בית הכנסת עבר לפני התיבה באמירת פרקי

עד מתי?

הבה נתאר לעצמנו מודעה שהייתה מתפרסמת ביום מן הימים בחוצות העיר, ומזמינה אותנו, אותי, אותך, את כולנו - ליטול חלק בבניין הבית מקדש.

כן! לאחר כמעט אלפיים שנה שחלפו מהיום שבו חרב בית אלוקינו, מהיום שבו גלתה שכניה מן הארץ, מהימים שבהם עמדה ירושלים בתפארתה, שבהם זכינו לראות כוהנים בעבודתם ולויים בשירים ובזמרים, שבהם הלבינה לשון של זהורית - היינו מתבשרים כי נוצרה הזדמנות לשוב ולבנות את בית המקדש...

האם מישהו מאיתנו היה נותר שווה נפש? האם מישהו היה עומד מן הצד בחיבוק ידיים? ברור שלא!

כולנו, כאיש אחד, היינו עוזבים את כל העניינים העומדים ברומנו של עולם שבהם אנו עוסקים מבוקר עד ליל, ועולים ירושלימה כדי ליטול חלק ברגעים הנשגבים הללו, ולבנות במו ידינו את בית המקדש!

איש לא היה מתלונן על הצפיפות, איש לא היה מתלונן על הדחוק. לאף אחד לא היה כואב הראש או הגב, ואף אחד לא היה רעב, צמא או עייף. כולנו, כאיש אחד - היינו מתגייסים יחדיו למען המטרה הנשגבה בחרדת קודש, מתוך שמחה מתפרצת העולה על גדותיה!

ומה אם היינו מתבקשים להרים תרומה למען בניין בית המקדש? האם היינו מסכימים? אין ספק!!!

אפילו עניי שבישראל לא היה נמנע מליטול חלק בבניינו של בית המקדש! כולנו היינו מוכנים לקמץ מפיתנו, למכור את הבית, לרוץ לגמ"ח ואפילו לקבץ נדבות... ובלבד שגם לנו יהיה חלק בבניינו של הבית הגדול והקדוש!

והנה, אנו עומדים בבית הכנסת שלוש פעמים ביום ומבקשים בתפילותינו: "ולירושלים עירך ברחמים תשוב... את צמח דוד עבדך מוהרה תצמיח... והשב את העבודה לדביר ביתך" ועוד ועוד.

גם בברכת המזון אנו מתחננים מדי יום ביומו: "ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו", שלא לדבר על תפילת המוספין שאנו מתפללים בשבתות, במועדים ובראשי חדשים, העוסקת כל כולה בבקשה על בניין בית המקדש והשבת עבודתו אל מכונה.

אולם הנה, מתברר לנו כי בניין בית המקדש תלוי במידה מכרעת במעשינו שלנו! הנה מתברר לנו כי השבת העבודה תלוי בנו! כדי שנזכה לראות את בית אלוקינו עומד על תילו ועל מכונו, כדי שנזכה לראות כוהנים בעבודתם ולויים בדוכנם, בשירים ובזמרים, עלינו לעשות מעשה: לשרש את שנאת החינם שגרמה לחורבן הבית, ולהמיר אותה באהבת איש לרעהו!

ובכן, כאשר נעמוד לאחר מאה ועשרים שנה בפני בית דין של מעלה, וניתן דין וחשבון על מעשינו - הלא לבטח ישאלנו: "ציפיתם לישועה? שהרי זו היא אחת השאלות שעתידי האדם להישאל בשעה שמכניסים אותו לדין, כמבואר בגמ' (שבת לא). ומה נשיב?"

אין ספק, נשיב כי בוודאי ציפינו גם ציפינו! "שלוש פעמים ביום התפללנו על הגאולה, דמעות כמים הזלנו בתפילת המוספין, וליבנו מלא היה בכיסופים ובערגה ליום הגדול שבו ישוב אבא שבשמיים להשרות את שכניתו בתוכנו!"

אנו מצידנו נהיה בטוחים שעשינו ככל יכולתנו לבטא את ציפיתנו לישועה, ושכרנו מובטח.

אולם אז ישאלו אותנו מן השמיים: "ניחא, התפללתם, אכן. אולם מה באשר למעשים? האם עשיתם משהו כדי להביא את הגאולה ולבנות את בית המקדש?"

כמובן, אנו נפתל ונשתומם: "וכי מה יכולים היינו לעשות? כלום בניין בית המקדש השלישי תלוי בידינו? הלא באש עתיד הוא לירד מן השמיים! חוץ מתפילות, לא היה לאל ידיו לעשות מאומה!" אנו נשיב, אולם בבית דין של מעלה לא יקבלו טענה זו...

הם יביהרו לנו כי יכולנו לעשות הרבה כדי להביא את הגאולה האמיתית, וכי יכולנו לפעול גדולות ונצורות למען בניין בית אלוקינו.

אילו היינו מתייחסים ברצינות לחומרת איסור לשון הרע המביא מחלוקת ושנאת חינם, היינו מתחילים ללמוד בעקביות, יום יום, את הלכות שמירת הלשון, ובה מתחילים להירפא מחטא הלשון הנורא אשר גורם את הגלות, ובלעדי תיקונו לא שייך שתבוא הגאולה, כמבואר באריכות בדברי רבינו החפץ חיים בספריו.

אילו רק היינו מסלקים את שנאת החינם מקרבנו, אילו רק היינו מכניסים אהבה בליבנו כלפי כל אחד ואחד מישראל - אפשר שהגאולה כבר הייתה מגיעה זה מכבר, בית המקדש היה עומד על מכונו, ואנו היינו זוכים בכל הייעודים העתידיים והמופלאים!

אם כן, אנו עלולים להיתבע על חילול ד' הנורא שנגרם בכל יום נוסף של גלות! אנו עלולים להיתבע על הצרות, והייסורים, התומות היגון ונהרות השכול והצער שפוקדים את עם ישראל בכל יום שבו הגאולה בוששת מלבוא!

מה נאמר ומה נדבר? אילו פנים נישא?

דומיה תהלה

עצה נפלאה להינצל מחטא הלשון היא להתבונן בחסד ה' עליו, שחנן אותנו בכוח הדיבור, ואיך ישתמש בזה נגד רצונו? בספר 'בשערי הלשון' מובא תיאור חי הממחיש היטב התבוננות זו.

זלמן לא ידע נפשו מרוב תדהמה. הוא רצה לקרוא לבנו הקטן כדי שיגיש לו את נעלי הבית, אך הדיבור נעתק מפיו. רצה להוציא הברה- "הוי!" אך גם זאת לא הצליח.

"מה זה אירע לי?" שאל זלמן את עצמו וצבט בזרועו להיווכח שאין הוא חולם, אך הוא שב וראה כי הוא ער וחש וחושב, ורק הדיבור נעתק מפיו. אין הוא מסוגל להגות מילה אחת אפילו. התימהון והתדהמה שהיכו עת התעורר משנתו, הפכו לחרדה ואימה גדולה. "מים!" רצה זלמן לזעוק, כשחש שהזיעה מכסה את מצחו וחושיו מתערפלים עליו מפחד אימים שהשתלט על כל גופו. רצה, אך שום קול לא נפלט מגרונו המאומץ. א-י-ל-ם הצטיירה המילה במלוא מוראה מול עיני רוחו, והוא ראה את המציאות על כל פרטיה; לא לקרוא לבני משפחה, לא לשוחח, לא להתאונן, לא להסביר, לא לענות לטלפון, לא ולא ולא... התכנסות קודרת בתוך קונכיית הדממה העמוקה.

ימים חלפו, וזלמן נותר כנוס במאסר האילמות. רופאים אין ספור שבדקוהו לא הצליחו בשום פנים ואופן לגלות את סיבת המחלה, משום כך גם לא יכלו ליעיץ לו על טיפול מתאים.

היו מקרב הרופאים שניסו כל מיני שיקויים וגולות ומשחות, אך שום תוצאה ממשית לא ניכרה.

זלמן לא חסך מהונו, והתייעץ גם עם רופאים המטפלים בשיטות מקובלות פחות. הוא ניסה את דיקור המחטים, ניסה את שיטת העיסוי, את שיטות ההרפיה והטיפול החשמלי. אך מסכת הייסורים הסתיימה בלא כלום - זלמן נותר אילם.

"הגיע מומחה בינלאומי מעבר לים!" נכנס בהתרגשות השכן מלמעלה באחד הערבים ובישר לזלמן, "חייב אתה לגשת אליו, אומרים שהצלחתו מדהימה. מחולל פלאות מכונה הוא בפני עמיתיו". זיק של תקווה נעור בליבו של זלמן, וכבר למחרת מצא עצמו ממתין מחוץ לדלתו של אותו רופא.

הוא המתין ארוכות במסדרון המרופד, אך תורו עוד לא הגיע. שעה חלפה, שעתיים, שלוש וארבע. רק כעבור שש שעות תמימות יכול היה זלמן להיכנס אל הרופא.

"בעייתך מוכרת לי", השיב הרופא, אחר שקרא מן הכתב את כל השתלשלות העניין. "הנה, יש לי איתי תרופה מופלאה, פרי המצאתי האחרונה. עליך ליטול ממונה שתי כפות, ומייד פה בחדר תחוש בשינוי. את התרופה תקבל לביתך, ותמשיך בטיפול פעם ביום למשך עשרה ימים, עד לריפוי מוחלט".

זלמן לא האמין למשמע אוזניו. הרגעים שחלפו עד שניגש הרופא אל ארונו והוציא את הבקבוק המיוחל - נדמו בעיניו כנצח.

הנזול כמעט גלש מן הכף, כאשר הגישו זלמן לפיו ביד רועדת. וכעבור רגע, "אדוני הרופא, אינני מאמין! אני מדבר!!! זלמן לא יכול היה להמשיך, הדמעות חנקו את גרונו וההתרגשות סחררה את ראשו כליל.

"הירגע, הירגע ידידי", הרעיף הרופא המאושר מילות עידוד על זלמן. אתה עכשיו ככל אדם, ודע לך, השמחה הגדולה שלי בראותי אותך היא התשלום הגבוה ביותר שאני מקבל בעבור מאמציי. הינך פטור מתשלום, לך לשלום והיה בריא".

"אלב הרופא", התעשת זלמן, "דומני שחוצפה שאין כדוגמתה היא לתת לחולים להמתין בחוץ זמן ארוך כל כך. אין הם יכולים לשוחח זה עם זה, אינם יכולים לגשת מדי פעם לשאול את האחוז על תורם, הם חייבים לשבת דוממים ולחכות עד ללות נפשם, התדע אילו ייסורים הם עוברים?"

הרופא הנדהם נסוג אחור לשמע דברי זלמן. הוא ניסה להסביר ולהתנצל כי העומס עצום, וכי הוא רק אורח שבה ליומיים, וכי הפונים אליו הם מכל קצות הארץ. זלמן קטע את מילותיו הראשונות והמשיך להטיח: "האם משום שהנך מומחה מותר לך להתעלל באנשים? האם גאוותך העבירה אותך על דעתך?"

מרבנים שלום

'סמא דחיי'
מבית 'משמרת השלום'
תוכנית לחיזוק ועידוד לימוד היומי
בספרי חפץ חיים ושמה"ל,
וידיעת הלכות לשה"ר

התוכניות וההגדרות מיועדות לכלל
הציבור בדגש מיוחד דרך נציגים
בהיכלי הישיבות והכוללים
להצטרפות לתוכנית,
הרשמה כנציג, הפצת עלונים:
02-5379111
לתרומות: 1800-800-779

עושה שלום

המשך מעמוד 3

האם בגלל העובדה שאנו חסרי השכלה רפואית עלינו להתענות תחת יד עריצים של רופאים אכזריים?
הרופא, שלא נתקל מעולם בעזות כזו ובכפיות טובה נוראה כשל זלמן, חקר בדעתו אם ראוי בכלל שיקבל את בקבות התרופה לביתו. אך אצילות נפשו הכריעה לחיוב. "קח את הבקבוק", אמר, "ופנה בבקשה את החדר לחולה הבא".

זלמן יצא במצב נחושה, ללא ברכת שלום אפילו...
זלמן החצוף משמש כמשל אל האדם. הרי הבורא יתברך זיכה את האדם והוסיף לו את הנפש המדברת, יתר על כל בעלי החיים, כדי שיוכל לזכות בזה לעולם הנצחי בתורה ובמצוות. וכשאדם עובר בלשונו במהלך היום כמה מאות פעמים על דיבורים אסורים, מן הדין הוא שלמחרת ילקח ממנו כוח הדיבור בשל סיבה זו, ולא תוחזר לו בבוקר הנפש המדברת. אך הקב"ה ברוב רחמיו מאריך אפו עליו, אולי ישוב מעוונות.

ומה עושה האדם מציוד? הוא ממשיך ומדבר עוד נגד רצונו של הבורא, דברי לשון הרע וליצינות ושאר דיבורים אסורים! היש לך חוצפה וכפיות טובה גדולות מאלו?

בזה מפרש רבנו החפץ חיים מאמר חז"ל: "מה אומנותו של אדם בעולם הזה, ישים עצמו כאילם!" היינו, ישים בזיכרונו תמיד - לפי רוב קלקולי שעברתי בלשוני עד עתה, היה מן הדין שאהיה אילם! אך חסדו יתברך גבר עליי, ואם כן, איך אשוב לחטוא בזה עוד. זה פירשו בפסוק שאנו אומרים שלוש פעמים ביום, בעומדנו לפני מלכנו בתפילת שמונה עשרה: "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך" - בהתבונני שאתה הוא זה שפותח את שפתיי, ובלעדיך לא אוכל דבר מאומה, והנני כאילם ממש, ממילא פי יגיד תהילתך, ולא חלילה דברי גנאי על בניך שהיני אוהבם כל כך.

מרפא לשון

הטובות באברך המודאג שלפניו ואמר: "אכן, היצר שאותו הינך מציג הוא ידוע, 'לפתח חטאת רובץ', שוכן בפתחי פיו של אדם ושולט על האדם באופן חזק מאוד, מביא סבל רב ומקשה על מהלך החיים".

הנהון של הסכמה. הנה, גם הרב מבין שהוא אינו אשם ואין זה בשליטתו כלל. אבל הרב המשיך בנועם: "יש גם תרופה שמוסגלת לרפא ולבטל את היצר הזה, והיא מה שלימדונו חז"ל: "אם יגעת הרבה בדבריהם, הקב"ה מסיר יצר הרע ממך". לימוד ההלכות בקביעות הוא התרופה היחידה והעצה גם נגד הטבע. כי כשאדם לומד ומתייגע בהלכות, חוץ מהידע שהוא רוכש בפרטי ההלכות, יש כאן עניין סגולי שעל ידי כך הוא נלחם בחיידקי הדיבור ההרסניים, מחליש את יצר הדיבור והסקרנות. לכן הלימוד מעניק ללומד את ההגנה הטובה ביותר ממחלתו הקשה המשבשת את חייו ומאיימת על עולמו הרוחני".

"לעומת זאת" סיים הרב, "המזלזל ואינו לומד, אף שבטבעו נמשך הוא מאוד לדיבור לשון הרע, לא יוכל להצטדק ולהסביר את העובדה שנכשל באיסורי הדיבור החמורים משום שזה טבעו ומהותו, כי הרי יש תרופה קלה, פלאית ובטוחה נגד טבע ומחלה זו, והוא בסכלותו לא השתמש בה".

בחודש זה מתחיל מחזור חדש של לימוד מסודר, יומי וקבוע בספר חפץ חיים. כל אחד ודאי מרגיש שבמקום מסוים חטאי הלשון הם מוחץ לשליטה שלו, אם בדיבור ואם בשמיעה. אך הנה, הגיעה ההזדמנות! מצטרפים ללומדים וממגרים את החיידק. "הקב"ה מסיר יצר הרע ממך". לימוד קבוע יומי הוא התרופה הבדוקה ליצר הדיבור.

כנס התעוררות ענק נערך בשכונה, האולם היה מלא מפה לפה. טרגדיה קשה פקדה בזמן האחרון את השכונה הרגועה, והייתה זאת עת רצון שבה פתוחים הלבבות. רב השכונה דיבר מעומק ליבו דברים חוצבי להבות אש, אנשים קינחו דמעות ללא בוש, אחרים נאנחו בהסכמה. קשה הוא חטא לשון הרע ופגיעתו רעה. אכן, אשמים אנחנו, הקרובים אל החלל, ומוטל עלינו לחפש דרכים לתקן את חטאי הדיבור.

ר' אהרן ישב במקומו בחוסר נוחות. הוא ידע שכל דברי הרב אמת מוחלטת, ואין בהם שום הגזמות, אך במקום שהדברים יכנסו ויחלחלו אל ליבו פנימה, הם פצעו אותו כחיצים וחרבות. "מכל הצרות הבאות עליכם אני יכול להציל אתכם, ומשוט לשון החבא", ניסר קולו המרעיד של הרב, ור' אהרן זע על כיסאו. מסביבו כולם רתוקים לדברי הרב, אבל לא הוא; הוא ידע שהוא שונה מכולם וליבו בער בקרבו.

למחרת בבוקר התייצב בפני הרב. "לא יכולתי לעצום עין כל הלילה, אני מתמוגג בייסורי נפש בעקבות הדרשה המלהיבה, אבל מרגיש שלעולם לא אוכל לעצור את עצמי מדיבורי לשון הרע". במבוכה תיאר ר' אהרן בפני הרב את אופיו: "היצר שלי בתחום הדיבור חזק ועוצמתי כל כך, עד שאיני מסוגל לכבוש אותו. אני נמשך כמגנט לכל התקלות הדנה בכל נושא שהוא, סקרנותי בוערת להתעדכן בכל מה שקורה בקהילה ובכלל, אף שברוב הפעמים זה גובל באיסורים חמורים של לשון הרע ורכילות. מה אעשה, אין לי שליטה כל כך! לא נראה לי שאצליח להתגבר על תאוות הדיבור שלי!" הרב שמע בסבלנות את הדברים, הביט בעיניו

משיב שלום

תשובה למדור שאילת שלום עלון מס' 209

וגם אין הדבר פוטר אותו מלעורר את לב אביו לאיסורי לשה"ר. יש דרכים למנוע תופעה אסורה זו, ונציע לשואל עצות כדלקמן:

1. מכיוון שאביו ת"ח ניסה להעלות בפניו שאלה בסיטואציה דומה, שכביכול נתקל בה במקום אחר, ובתוך כך יפתח ספר חפץ חיים יחד עם אביו ויעיניו בהלכות, וכך יתעורר האב לחשוב על ההנהגה שלו עצמו.
2. בעת שמיעת הסיפורים של אביו יעמיד הן פנים זעומות, יהיה כאבן דוממת ויפגין חוסר שביעות רצון מהדברים.

אין ספק כי אם יתכוון לשם שמיים ויתפלל להצלחה, יזכה בסייעתא דשמיא בפעולות אלו. אביו יבין את המסר ויחדל מסיפורי לשה"ר שהורגל בהם (בינתיים, כל זמן שהאבא עדיין מדבר, ינהג הן כמבואר בח"ח הל' לשה"ר ו, ה).

השאלה: קוראים לי אלעזר מנחם, אני הבן הבכור במשפחתי, נישאתי ב"ה במזל טוב לפני כמה חודשים, ומאז נישואיי מגיע מדי מספר שבתות לבית ההורים. כשאנחנו מגיעים אבי מרבה לספר לי על קשיים ובעיות שיש לו עם אנשים מסוימים, על דיני תורה שהוא מעורב בהם וכדו', והדברים כוללים הרבה דיבורי גנאי, לשון הרע ורכילות. חשוב לי לציין שאבי שיחי אומנם תלמיד חכם ויודע ספר, אבל בשל טבעו התקף אין הוא מוכן לקבל ממני הערות. אני משתדל להעביר נושא, אך בדרך כלל זה לא מצליח. אני מנסה לא להאמין לדברים, ככל שזה אפשרי, וגם ממעט להתארח בשבתות.

עדיין אני חושש שאני נכשל באיסורים חמורים של לשון הרע. כיצד עליי לנהוג?

התשובה: השואל לא פירט באילו אופנים ניסה לעורר את האב, ובכל מקרה, אין סיבה להתיר לו לשמוע סיפורי לשון הרע של אביו,